

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Miljöprövningsdelegationen

Beslut

1 (18)

Datum

2023-04-16

Ärendebeteckning

551-4899-2022

Anl nr

0483-090-004

Ekeby Produktion AB

Ekeby

641 62 Valla

Kungörelsedelgivning

Överstruken siffra ska rätteligen vara 2. Rättelse enligt 36 § förvaltningslagen 2023-02-21 Mikaela Öster Lars Andersson Denna rättelse har godkänts digitalt och saknar därmed namnunderskrifter.

Tillstånd till miljöfarlig verksamhet

Verksamhetskod 10.1-i enligt 2 kap. 1 § miljöprövningsförordningen (2013:251)

3 bilagor

Beslut

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Uppsala län ger, med stöd av 9 kap. miljöbalken, Ekeby Produktion AB, org.nr. 559366-1977, (bolaget) tillstånd till att bedriva grisproduktion på fastigheten Lerbo-Ekeby 2:10 i Katrineholms kommun.

Tillståndet omfattar 5 000 platser för slaktgrisar.

Miljöprövningsdelegationen godkänner miljökonsekvensbeskrivningen.

Villkor

1. Om inte annat framgår av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig enlighet med vad bolaget har angett i ansökningshandlingarna och i övrigt uppgivit eller åtagit sig i ärendet.
2. Hantering av organiska gödselmedel och fodermedel ska ske på sådant sätt att läckage och spill till omgivningen förebyggs och begränsas och så att olägenheter inte uppkommer för närboende eller miljön. Om olägenheter för omgivningen ändå uppstår i form av till exempel lukt eller damm, ska bolaget samråda med tillsynsmyndigheten omgående och vidta åtgärder för att motverka olägenheterna (delegation).
3. Tvätt- och spolvatten från rengöring av stallar och maskiner ska samlas upp i täta behållare och därefter omhändertaras så att det inte medför förorening av mark, yt- eller grundvatten.
4. Lagring av flytgödsel i befintliga gödselbehållare ska ske så att ammoniakavgång och lukt minimeras. Nya behållare för flytgödsel ska förses med fast eller flytande tak. Taket ska vara färdigställt innan flytgödselbehållare tas i bruk.

5. Skriftliga avtal ska upprättas för avyttring av den gödsel som uppkommer i verksamheten. Den spridningsareal som de skriftliga avtalen omfattar ska motsvara det totala behovet av spridningsareal och/eller annan avsättning för den mängd gödsel som djurhållningen ger upphov till. Avtalen ska sparas och kunna uppvisas för tillsynsmyndigheten.
6. Den ekvivalenta ljudnivån (L_{eq}) från verksamheten får utomhus vid bostäder inte överstiga följande värden.

50 dBA helgfri måndag-fredag kl. 6.00-18.00

45 dBA lördagar, söndagar och helgdagar kl. 6.00-18.00

45 dBA kvällstid kl. 18.00-22.00

40 dBA nattetid kl. 22.00-6.00

Momentana ljud (LF_{max}) får inte överstiga 55 dBA nattetid kl. 22.00- 6.00.

Kontroll ska ske så snart det skett förändringar i verksamheten som bolaget bedömer medför en risk för att ovanstående ljudnivåer överskrids eller när tillsynsmyndigheten av annat skäl bedömer att det behövs. Kontroll ska ske med hjälp av närfältsmätningar och beräkningar alternativt immissionsmätningar. Mätning och beräkning av ekvivalent ljudnivå ska utföras för den tid då den bullrande verksamheten pågår.

7. Kemiska produkter och avfall ska förvaras och hanteras så att spill och läckage inte kan nå avlopp och så att förorening av mark, yt- och grundvatten undviks. Ämnen som kan avdunsta ska förvaras så att risken för avdunstning minimeras. Förvaring ska ske så att sinsemellan reaktiva ämnen inte kan blandas.

Förvaring av flytande kemiska produkter och flytande farligt avfall ska ske på tät invallad yta eller liknande sekundärt skydd. Uppsamlingsvolymen ska motsvara minst den största enskilda behållarens volym plus 10 procent av volymen av övriga behållare inom samma invallning. Behållare ska skyddas mot påkörning och vid förvaring utomhus ska invallningen vara skyddad mot nederbörd.

Absorptionsmedel ska finnas lättillgängligt för att spridning av förorening vid eventuellt läckage snabbt ska kunna förhindras.

8. Ett aktuellt kontrollprogram ska finnas för verksamheten och följas. Kontrollprogrammet ska möjliggöra en bedömning av om villkoren följs. I kontrollprogrammet ska anges mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder. Bolaget ska skicka in ett reviderat kontrollprogram för verksamheten till tillsynsmyndigheten inom tre månader från det att detta tillstånd har vunnit laga kraft.
9. Verksamhetsutövaren ska senast 6 månader efter att detta tillstånd tagits i anspråk lämna in en plan för energihushållning till tillsynsmyndigheten. Av

planen ska framgå vilka åtgärder som är tekniskt möjliga att genomföra samt kostnaden och energibesparingen för respektive åtgärd. Betydande mervärden till följd av genomförda åtgärder ska också framgå av planen. Det ska även anges vilka åtgärder som bolaget är berett att vidta och en motivering till varför övriga redovisade åtgärder inte kommer att vidtas. Planen ska uppdateras löpande och en reviderad plan ska lämnas till tillsynsmyndigheten vart tredje år eller med annat tidsintervall som tillsynsmyndigheten bestämmer (delegation).

10. Senast sex månader innan verksamheten i sin helhet eller i någon väsentlig del upphör ska bolaget lämna in en plan för avveckling till tillsynsmyndigheten. Planen ska minst omfatta omhändertagande av lagrade kemiska produkter och avfall, inklusive farligt avfall, samt förslag till undersökning av de föroreningar som verksamheten kan ha gett upphov till.

Delegationer

Miljöprövningsdelegationen överlåter, med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken, åt tillsynsmyndigheten att vid behov besluta om ytterligare villkor avseende;

- motverkande av luktolägenheter (villkor 2),
- åtgärder för energibesparing (villkor 9).

Igångsättningstid

Den tillståndsgivna verksamheten ska ha satts i gång senast 5 år efter det att detta beslut har vunnit laga kraft, annars förfaller tillståndet.

Tillsynsmyndigheten ska meddelas skriftligen när verksamheten sätts i gång.

Verkställighet

Detta tillstånd får tas i anspråk när det vunnit laga kraft.

Återkallelse av tidigare beslut

Miljöprövningsdelegationen återkallar, med stöd av 24 kap. 3 § första stycket 6 miljöbalken, Miljöprövningsdelegationens i Södermanlands län beslut om tillstånd den 12 juni 2003, dnr. 551-348-2003. Återkallelsen gäller från och med att detta tillståndsbeslut har vunnit laga kraft och tagits i anspråk.

Kungörelsedelgivning

Miljöprövningsdelegationen beslutar att kungörelse om detta beslut ska införas inom 10 dagar från datum för beslutet i Post- och Inrikes Tidningar samt i ortstidningen Katrineholms-kuriren, (se bilaga). Kungörelsedelgivningen sker enligt reglerna i 47 och 49 §§ delgivningslagen (2010:1932).

Redogörelse för ärendet

Bakgrund och tidigare tillståndsbeslut

Örjan Lindahl bedrev tidigare växtodlings- och djurhållningsverksamhet på platsen enligt tillstånd daterat 2003-06-12 dnr 551-348-2003 och beslut om villkorsändring den 19 oktober 201, dnr. 551-146-2009. Tillståndet gäller för 330 platser för suggor samt 2400 platser för slaktsvin. Bolaget har anmält till tillsynsmyndigheten att det har tagit över tillståndet i de delar som avser djurhållningen.

Bolaget ansöker nu om nytt tillstånd för enbart djurhållning motsvarande 5 000 platser för slaktgrisar och yrkar att det tidigare tillståndet upphävs. Växtodlingen, som varken är tillstånds- eller anmälningspliktig, kommer fortsatt att bedrivas av Örjan Lindahl.

Samråd

Enligt 6 § miljöbedömningsförordningen (2017:966) ska den ansökta verksamheten antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Bolaget har, i enlighet med bestämmelserna i 6 kap. 29 och 30 §§ miljöbalken, genomfört avgränsningssamråd med Länsstyrelsen i Södermanlands län och Samhällsbyggnadsnämnden i Katrineholms kommun. Bolaget har samrått med grannar inom en radie av 500 meter samt informerat i lokaltidning och gett möjlighet att framföra synpunkter.

Ärendets handläggning

Ansökan med miljökonsekvensbeskrivning kom in till miljöprövningsdelegationen den 28 juni 2022. Efter kompletteringar kungjordes ansökan i Eskilstuna-Kuriren den 22 november 2022 och remitterades till Samhällsbyggnadsnämnden i Katrineholms kommun samt Länsstyrelsen i Södermanlands län. Yttrande har kommit in från Samhällsbyggnadsnämnden i Katrineholms kommun. Bolaget fått tillfälle att bemöta yttrandet.

Bolagets yrkanden, åtaganden och förslag till villkor

Yrkanden

Bolaget yrkar

- att tillstånd ges till anläggning för djurhållning motsvarande 5000 platser för slaktgrisar,
- att föreslagna villkor fastställs,
- att miljökonsekvensbeskrivningen godkänns,
- att statusrapport inte krävs för verksamheten samt
- att igångsättningstiden bestäms till 7 år från det att beslutet om tillstånd vunnit laga kraft.

Till stöd för sitt yrkande om 7 års igångsättningstid anger bolaget att det finns möjliga ”fördröjande faktorer” som kan påverka möjligheten att starta och att slaktsvinsproduktionen är mycket beroende av marknadsläget både i ledet före - smågrisproducenten och tillgången på smågris och i ledet efter - slakteriet och efterfrågan på svenskt fläskkött.

Åtaganden

Bolaget åtar sig följande.

- All hantering av stallgödsel i stallet kommer att ske utan risk för läckage till mark eller vatten.
- Från stallet pumpas gödseln i täta ledningar till gödselbrunnarna och fylls på under täckning.
- All lagring av stallgödsel på anläggningen sker i täta behållare.
- Vid hämtning av gödsel kommer eventuellt spill att samlas upp.
- Vid utlastning av djur kommer eventuella gödselspill att samlas upp.
- Kadaver kommer att förvaras täckt och hämtas regelbundet av godkänd entreprenör.
- Kemiska produkter och farligt avfall kommer att förvaras inomhus och på ogenomsläpplig, invallad yta utan avlopp.
- Bekämpning av ogräs på gårdsplanen kommer i första hand att skötas med icke kemiska metoder.
- Vattenförbrukningen kommer att mätas och följas upp.
- I verksamheten kommer det att finnas genomtänkta rutiner för olyckshändelser.
- Foderstater kommer att upprättas
- Utgödsling från icke dränerande boxytor kommer att ske regelbundet.
- Gödseln i det gamla slaktgrisstallet kommer att kylas med värmeväxling och det blivande slaktgrisstallet kommer att värmas med den utvunna värmen.
- Omrörning i gödselbrunnarna kommer att ske under så få och koncentrerade perioder som möjligt.
- Den mekaniska ventilationen kommer att släppas ut i höjd med taknock.

Förslag till villkor

Verksamheten ska i huvudsak bedrivas i enlighet med vad bolaget har angett i ansökningshandlingarna.

Hantering av stallgödsel och fodermedel ska ske på sådant sätt att läckage och spill till omgivningen förebyggs och begränsas. Om eventuellt spill inte kan undvikas ska detta omhändertas.

Miljöfarliga kemiska produkter och farligt avfall ska hanteras så att spill och läckage inte kan förorena mark-, yt- eller grundvatten.

Förvaring av flytande miljöfarliga kemiska produkter och flytande farligt avfall ska ske på tät yta, försedd med invallning eller annan konstruktion till skydd mot utsläpp. Uppsamlingsvolymen ska minst motsvara behållarens volym plus 10 procent av övriga behållares volym.

Absorptionsmedel ska finnas tillgängligt vid förvaringsplatsen.

Den ekvivalenta ljudnivån från verksamheten får inte överskrida följande ljudnivåer utomhus vid bostäder:

50 dBA vardagar utom lördagar kl. 6.00-18.00

45 dBA lördagar, söndagar och helgdagar kl. 6.00-18.00

45 dBA kvällstid kl. 18.00-22.00

40 dBA nattetid kl. 22.00-6.00

Kontroll ska ske vid befogade klagomål efter tillsynsmyndighetens bestämmande. Ekvivalentvärdena ska beräknas för faktisk driftstid under de tidsperioder som anges ovan, dock minst en timme.

För verksamheten ska finnas ett kontrollprogram som möjliggör en bedömning av om villkoren följs. I kontrollprogrammet ska anges mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod. Förslaget till kontrollprogrammet ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast sex månader efter det att tillståndet tagits i anspråk.

Bolagets beskrivning av verksamheten

Allmänt

Ändringen gäller ombyggnation av befintliga suggstallar till 2400 slaktgrisplatser. Verksamheten ansöker därmed om en total utökning till 5000 slaktgrisplatser. Utökningen av antal platser jämfört med tidigare drift sker inom befintliga byggnader. Huvudsakligen kommer flytgödseln att avyttras till en närliggande biogasanläggning. Uppvärmning sker till stor del genom värmeväxling av flytgödsel. Solceller täcker 30 procent av verksamhetens behov av el. På gården finns ingen fastbränslepanna. Viss oljeeldning sker men endast för upptorkning efter rengöring mellan uppfödningssomgångarna.

Miljökonsekvensbeskrivning

Lokalisering och omgivningsförhållanden

Vald plats ligger i en typisk sörmländsk slättbygd som domineras av jordbruk. Platsen ligger i direkt anslutning till väg 643 som i sin tur ansluter till väg 55/57 ca 2 km bort. Detta innebär att platsen är mycket gynnsam med tanke på transporter. Inom en radie på ca 500 meter finns tre bostäder. Dessutom finns tre bostadshus på den aktuella fastigheten.

Planbestämmelser

Fastigheten omfattas inte av detaljplan.

Områdesskydd

Området för planerad verksamhet berörs inte av några riksintressen. Området ligger inte heller inom eller nära något naturreservat eller Natura 2000-område.

Kulturmiljö

Enligt Riksantikvarieämbetets fornsök finns en övrig kulturhistorisk lämning och möjlig fornlämning i den sydvästra delen av gårdsområdet. Ombyggnationen kommer inte att påverka denna del av gården.

Alternativ lokalisering och nollalternativ

Bolaget vill inte ta åkermark i anspråk. Den enda alternativa lokaliseringen är en annan plats på fastigheten Lerbo-Ekeby 2:10 där det idag finns en satellitbrunn för flytgödsel. På denna plats skulle det vara nödvändigt att bygga en helt ny anläggning.

Huvudalternativet är det enda rimliga alternativet utifrån miljömässiga och ekonomiska aspekter. En ny plats är inte motiverad när det finns en etablerad verksamhet som endast behöver mindre invändiga ombyggnationer för att kunna utöka och lägga om sin livsmedelsproduktion. Det är också negativt att flytta produktionen närmare bebyggelse.

Nollalternativet innebär att bolaget inte utökar produktionen. Detta resulterar på sikt i att företaget stagnerar i utveckling, blir mindre attraktivt som arbetsplats och tappar i lönsamhet.

Skulle djurproduktion inte bedrivas alls på fastigheten kommer detta bidra till färre transporter och mindre risk för lukt. Växtodling utan djurproduktion ger dock inget tillskott av organiskt material. Detta leder till lägre mullhalter, försämrad bördighet och sämre förutsättningar för en långsiktigt hållbar produktion även inom växtodlingen i området. Detta går inte heller i linje med den svenska livsmedelsstrategins syfte att uppnå god skörd och hög självförsörjandegrad. Bolaget har stora möjligheter att bidra till Sveriges självförsörjandegrad om verksamheten kan utvecklas och förbättra sin produktion.

Verksamhetens utsläpp till luft

Ammoniakavgången från verksamheten förväntas öka från dagens ca 7 300 till ca 10 900 kg vid 3,25 omgångar per år.

Jämfört med det kvävenedfall som finns i området i stort blir förändringen mycket liten. Det finns heller inga känsliga miljöer i närområdet.

Då det redan idag är djurproduktion på platsen förekommer lukt från stallar. Det har hittills inte varit några klagomål gällande lukt från stallarna. Med ett utökat djurantal ökar luktavgången. Med tanke på förhärskande vindriktning och

avstånd till boende bedöms ändå inte eventuell luktolägenhet från stallarna att öka.

Utsläpp till mark och vatten och påverkan på miljö kvalitetsnorm

Dagvatten från gårdsplan och hårdgjorda ytor kommer delvis att infiltrera ner i markens befintliga dräneringssystem, delvis ledas till befintligt dräneringssystem genom dagvattenbrunnar. Avvattning från tak kommer att ledas till det befintliga dräneringssystemet för dagvatten.

Dagvattenavrinningen går till Spetebysjön vidare till Fimtaån i sydöst. Dagvattenmängden som leds från gårdsområdet till dräneringssystemet bedöms inte öka jämfört med tidigare.

Inget tvättvatten kommer att ledas till recipient. Efter varje omgång kommer de tömda avdelningarna att rengöras med högtryckstvätt, både manuellt och med tvättrobot. Inga rengöringsmedel kommer att användas vid rengöring. Tvättvattnet kommer att ledas tillsammans med gödseln till gödselbrunnen, vilket är gängse teknik. Efter tvättning kommer alla stallytor och vattensystem att desinficeras med biologiskt lätt nedbrytbara produkter.

Vad gäller vattenkvalitet är påverkan från gårdsområdet liten eftersom all hantering av gödsel och kemikalier är säker. Risken för oavsiktliga utsläpp är liten med de skyddsåtgärder som kommer att vidtas.

Slutsatsen är att ingen påverkan på recipient kan förväntas, vare sig avseende flödes- eller kvalitetsaspekter. Därmed kommer det inte att uppstå någon negativ påverkan på miljö kvalitetsnormen för recipienten.

När det gäller recipientkontroll kan det noteras att Örjan Lindahl är medlem i Nyköpingsåarnas vattenvårdsförbund.

Vattenanvändning

Vattenanvändningen kommer öka från 42 till 43 m³/dygn. Anläggningen använder idag eget vatten och dagens verksamhet har god tillgång på vatten.

Buller och transporter

Majoriteten av lastbilstransporterna kommer att gå till och från väg 55/57 via väg 643. Transport av smågrisar kommer att gå på väg 643. Gödseltransporter kan komma att gå via väg 643 till Valla.

De regelbundna transportererna beräknas bli i snitt 1,2 per dag. Under vissa perioder kan det dock bli fler och under vissa perioder färre. I förhållande till trafikflödet på de aktuella vägarna bedöms ökningen av transporter, som kommer att ske till följd av utökad produktion, som minimal. Det totala antalet transporter vid utökad produktion kommer inte ens utgöra 1 procent av de nuvarande tunga transportererna på väg 55/57.

Transporterna till och från verksamheten kommer därmed inte medföra någon utökad störning i området.

Kemikalier och avfall

De kemikalier som förvaras på anläggningen är främst mediciner, rengöringsmedel, bränsle, eldningsolja, hydraulolja, biocider (mot flugor och råttor), saltsyra för rengöring och myrsyra för att förhindra jäsning i foder.

Kemiska produkter och farligt avfall förvaras inomhus, på ogenomsläpplig invallad yta utan avlopp.

Bekämpning av ogräs på gårdsplanen kommer att skötas med icke kemiska metoder.

Ett fåtal avfallsslag förväntas uppkomma i verksamheten. Det farliga avfall som uppkommer är lysrör, sprayburkar, kanyler och batterier. Övrigt avfall är kadaver och mindre mängder av olika förpackningsmaterial som kartong, plast och glas. Övrigt avfall, som till exempel förpackningsmaterial, sorteras och lämnas till återvinning.

Farligt avfall förvaras avskilt inomhus utan avlopp. Avfallet lämnas till godkänd mottagare. Idag anlitas försäkringsbolagets entreprenörer för hämtning av farligt avfall. Örjan Lindahl, som är delägare i bolaget, har tillstånd av länsstyrelsen att köra små mängder eget farligt avfall. Då LED-lysrör är mycket långlivade förväntas inga lysrör behöva bytas de första 5–10 åren efter det att man har bytt till sådana.

Energianvändning

Energi förbrukas vid transporter samt vid drift av utrustning för utfodring, utgödsling, ventilation, belysning och uppvärmning.

All inomgårdsutrustning och belysning drivs idag och kommer att bedrivas med el. Belysningen i befintliga byggnader byts löpande ut till LED-belysning när befintlig belysning blir uttjänt. Värme tas idag från värmeväxling från gödseln i det befintliga slaktgrisstallet och sådan värmeväxling kommer även att värma det ombyggda stallet. I det befintliga slaktgrisstallet används en dieseldriven varmluftskanon efter tvätt för att torka och värma upp.

Nuvarande energianvändning är ca 507 MWh och förväntas inte öka.

Miljömål

En hög självförsörjandegrad avseende kött som produceras i moderna, effektiva och resurssnåla stallar är bra ur klimatsynpunkt.

Fodret innehåller en del soja vilket skulle kunna bidra till ökad klimatpåverkan beroende på hur den produceras.

När det gäller försurning bedöms det ske en viss ökning av ammoniakförluster men utsläppen är små jämfört med bakgrund.

Ett rikt odlingslandskap bevaras genom fortsatt produktion.

När det gäller övriga klimatmål sker ingen förändring jämfört med dagens verksamhet och de flesta miljömål påverkas inte alls av vare sig pågående eller ansökt verksamhet.

Industriutsläppsverksamhet

Bolaget har utfört steg 1-3 i arbetet med att ta fram en statusrapport och bedömt att det inte behöver upprättas en statusrapport. De olika kemiska produkter som används på gården är få och består av rengöringsmedel, desinficeringsmedel, diesel och märkspray. Farliga egenskaper finns hos vissa ingående ämnen, men användningen är sådan att föroreningsrisken är obetydlig.

Alla kemikalier hanteras inomhus där eventuella rester efter användningen endast kan komma ut i gödselbrunn. Läckage från förvaring är mycket osannolikt då denna är invallad. Med hänsyn till de små kvantiteterna och användningssättet är föroreningsrisken i princip obefintlig. Upprättande av en statusrapport är därmed inte motiverat.

BAT-slutsatser

Anläggningen omfattas av industriutsläppsförordningen och de slutsatser om bästa möjliga teknik, BAT-slutsatser, som gäller för produktion av fjäderfä och grisar. BAT-slutsatserna innehåller ett antal generella slutsatser och även specifika sådana för bland annat slaktgrisar och värphöns. Bolaget bedömer att relevanta BAT-slutsatser och gränsvärden, BAT-AEL, för ammoniakavgång per djurplats från stall, kommer att uppfyllas.

Utifrån stallbalansberäkning för driftår 2020 avseende slaktgrisarna blir utsöndrat totalkväve t.ex. för slaktgrisarna 10,05 kg utsöndrat N/djurplats/år. Detta ligger inom intervallet för BAT. Bolaget använder fasutfodring. Råproteinhalten hålls alltid låg och balanseras genom tillsats av rena aminosyror. Godkända fodertillsatser (enzymer) som minskar totalutsöndringen av kväve tillsätts.

Yttranden

Samhällsbyggnadsnämnden i Katrineholms kommun (nämnden)

Nämnden har i huvudsak anfört följande.

Om beslut fattas om ändring av befintligt tillstånd är det viktigt att det är tydligt vilka villkor som fortsatt ska gälla och vilken verksamhet som tillståndet omfattar. Det måste anges i tillståndet vem som är ansvarig för lagringsutrymmena för gödsel som finns knutna till verksamheten och om de

omfattas av tillståndet. Det saknas lagringsutrymme för att leva upp till kravet på lagringskapacitet för producerad gödsel. Nämnden förordar 10 månaders lagringskapacitet med tanke på att flytgödsel är dyr att transportera och omöjlig att lagra, även tillfälligt, på ett miljömässigt lämpligt sätt utan tillgång till en riktig gödselanläggning.

Vad nämnden förstår kommer gödsel att ledas till tre olika brunnar och köras därifrån till en biogasanläggning. Dessa brunnar kommer då röras upp var tredje vecka. Erfarenheten är att svämtäcke från slaktsvin inte bildas eller att det bildas mycket långsamt. Eftersom godtagbart svämtäcke ska ha bildats senast inom 14 dagar kan det vara lämpligt med tak över dessa brunnar. Alternativt bör andra villkor finnas för att begränsa avgången av ammoniak och andra gödselgaser.

Bolagets bemötande av nämndens yttrande

Bolaget har bemött yttrandet från nämnden och anfört i huvudsak följande.

Ärendet avser ansökan om nytt tillstånd.

Verksamheten står inte utan lagringskapacitet för flytgödsel. De befintliga brunnarna utgör 70 procent av lagringsbehovet. Detta ger möjlighet att under en längre period lagra gödsel om det skulle uppstå problem med mottagare. Riskbedömning har redovisats i ansökan om dispens för kravet på lagringskapacitet. Det finns marginaler för problem som kan orsakas av extremväder mm. Lagringsvolymen i brunnarna hålls på en så låg nivå som möjligt och innebär marginaler om hämtning av gödsel skjuts upp.

Om det skulle bli aktuellt att stoppa produktionen helt eller delvis på grund av att gödsel inte kan lagras säkert till dess att spridning kan ske, kan produktionsnivån minskas relativt snabbt genom att inte sätta in nya grisar vid slakt. Lång uppsägningstid i avtalen ger gott om tid att hitta andra mottagare.

Avyttring till andra mottagare kan ske när som helst under året, även till växtodlare, eftersom gödseln kan lagras i egna utrymmen hos mottagaren. Då gödsel avyttras ansvarar mottagaren helt för lagring och spridning i egen regi. På samma sätt ansvarar biogasbolaget för lagring och vidare distribution till andra mottagare. Dessa lagringsutrymmen ska således inte räknas in i tillståndet för bolaget och inte heller omfattas av anmälningsplikt till tillsynsmyndigheten. Avståndet till gödsellagring begränsas naturligt av kostnad och tid för de transporter som krävs. Gödsel kommer inte annat än högst tillfälligt att transporteras över längre avstånd än att det är lönsamt utifrån vad som är en rimlig kostnad för gödningen.

Nämndens uttalande om att svämtäcke inte bildas på flytgödsel från gris stämmer inte. I den aktuella verksamheten bildas svämtäcken oftast naturligt och tillräckligt snabbt (inom 14 dagar) men ibland behövs hjälp genom att tillsätta halm. Hur detta kommer att se ut när produktionen lagts om är inte helt klart. Dock kommer svämtäcken att förstärkas med halm eller annat material när så

behövs, precis som det görs idag. Omrörning sker inte heller varje gång då det inte är nödvändigt. Man gör ett mindre hål i svämtäcket där kranen som suger upp gödseln kan sänkas ned. Genom denna metod kan verksamheten se till att alla brunnar är försedda med svämtäcke under större delen av tiden. Att förse befintliga brunnar med tak är en mycket kostsam åtgärd som inte står i relation till nyttan.

Miljöprövningsdelegationens bedömning

Miljökonsekvensbeskrivning

Bolaget har genomfört samråd och upprättat en miljökonsekvensbeskrivning enligt bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken och miljöbedömningsförordningen (2017:966). Miljöprövningsdelegationen bedömer att miljökonsekvensbeskrivningen (efter gjorda kompletteringar) uppfyller gällande krav och kan godkännas enligt 6 kap. 42 § miljöbalken.

Statusrapport

Verksamheten är enligt 1 kap. 2 § industriutsläppsförordningen (2013:250) en industriutsläppsverksamhet. Enligt 22 kap. 1 § 7 miljöbalken ska tillståndsansökan därmed innehålla en statusrapport som redovisar föroreningssituationen i området. Enligt 1 kap. 23 § industriutsläppsförordningen krävs dock inte en statusrapport om risken är liten för att verksamheten medför föroreningsskada inom området.

En statusrapport tas fram i ett stegvis förfarande. Bolaget har utrett steg 1-3 enligt Naturvårdsverkets vägledning om statusrapporter Rapport 6688 från juli 2015. Miljöprövningsdelegationen bedömer att den utredning som gjorts visar att risken är liten för att verksamheten medför föroreningsskada inom de områden där den avses att bedrivas och att det därför inte krävs någon statusrapport enligt 1 kap. 23 § andra stycket industriutsläppsförordningen.

Tillåtlighet

För att tillstånd till en miljöfarlig verksamhet ska kunna ges krävs att det med rimliga skyddsåtgärder och försiktighetsmått är möjligt att förhindra att verksamheten kommer i konflikt miljöbalkens mål, allmänna hänsynsregler eller någon annan tillåtlighetsbestämmelse i balken.

Bästa möjliga teknik

I 2 kap. 3 § miljöbalken anges att bästa möjliga teknik ska användas vid yrkesmässig verksamhet. Enligt 2 kap. 7 § miljöbalken gäller kravet i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla det.

Den ansökta verksamheten är enligt 1 kap. 2 § industriutsläppsförordningen en industriutsläppsverksamhet. Verksamheten berörs av slutsatser om bästa tillgängliga teknik (Best Available Technique, BAT) för anläggningar med

intensiv uppfödning av fjäderfä eller gris (slutsatser Industrial Emissions Directive 2010/75/EU).

Av 1 kap. 10 § industriutsläppsförordningen följer att BAT-slutsatser utan utsläppsvärden ska kopplas till bestämmelserna i 2 kap. 3 § miljöbalken på så sätt att hänsyn ska tas till slutsatserna vid bedömningen av om verksamheten lever upp till det strängare kravet på bästa möjliga teknik.

Bästa möjliga teknik för att förhindra ammoniakavgång från gödselbrunnar är ett fast tak (se Mark- och miljööverdomstolens dom den 22 december 2009 i mål nr M 8945-08). Enligt Jordbruksverkets Skrift ”Gödsel och Miljö 2022” beräknas ammoniakförlusterna från en flytgödselbehållare utan täckning till 5–10 procent. Med ett stabilt svämtäcke kan förlusterna minska med ca 50–60 procent. Ett tättslutande tak eller en tät flytande täckning kan minska förlusterna med upp till 90–95 procent.

Den teknik som bolaget tillämpar, dvs. stabilt svämtäcke, uppfyller BAT-kravet för gödsel förvaring och är förenlig med Jordbruksverkets råd för gödsellagring i nitratkänsliga områden men kan inte sägas vara bästa möjliga teknik.

Vid en avvägning mellan nytta och kostnader bedömer miljöprövningsdelegationen att det inte är rimligt att begära att befintliga gödselbehållare ska förses med tak för minimering av ammoniakavgång vid lagring. Däremot ska nya gödselbehållare förses med fast eller flytande tak innan dessa tas i bruk.

Val av plats och planförhållanden

I 2 kap. 6 § första stycket miljöbalken anges att det för en verksamhet ska väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. I bestämmelsens tredje stycke anges vidare att ett tillstånd inte får ges i strid med en detaljplan eller områdesbestämmelser enligt plan- och bygglagen (2010:900).

Fastigheten Lerbo-Ekeby 2:10 omfattas inte av detaljplan eller områdesbestämmelser.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att den ansökta platsen är lämplig i förhållande till allmänna intressen då inga skyddade områden, djur- eller växtarter kan antas påverkas på ett oacceptabelt sätt av verksamheten. Miljöprövningsdelegationen bedömer vidare att de störningar för omgivningen i form av lukt som verksamheten kan förväntas medföra är möjliga att begränsa till godtagbara nivåer med rimliga skyddsåtgärder. Med hänsyn till det anförda bedömer miljöprövningsdelegationen att den ansökta platsen är förenlig med lokaliseringsbestämmelsen i 2 kap. 6 § miljöbalken.

Tillståndets omfattning

Av rättspraxis framgår att det kan godtas att gödselhantering sker utanför en djurhållande verksamhet (se MÖD 2020:34). Tillstånd till djurhållning bör därför kunna ges även om en verksamhetsutövare inte har tillräcklig egen lagringskapacitet. Sökanden har redovisat att den tillkommande mängden gödsel kommer att lagras i egna flytgödselbehållare för avsalu till framförallt biogasändamål. Bolaget anger att de kommer att ha avtal för avyttring av gödsel med lång uppsägningstid och att man därmed kommer att ha möjlighet att hitta nya kunder om bortfall sker. Det finns inte skäl att ifrågasätta att det är möjligt att avyttra gödsel i enlighet med vad bolaget har redovisat och vad som krävs för att omhänderta gödsel från det antal djurenheter som tillståndet omfattar. Den lagringsmöjlighet som bolaget har redovisat är därmed tillräcklig för att tillstånd ska kunna ges. Övrig gödselhantering omfattas inte av tillståndet.

Det anförda förutsätter att bolaget begär och länsstyrelsen beviljar undantag enligt 6 § förordningen (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket. Miljöprövningsdelegationen utgår från att tillsynsmyndigheten följer upp att så sker i nödvändig omfattning.

Miljökvalitetsnormer

I 5 kap. 4 § första stycket miljöbalken anges att en myndighet inte får tillåta att en verksamhet påbörjas eller ändras om detta, trots åtgärder för att minska föroreningar eller störningar från andra verksamheter, ger upphov till en sådan ökad förorening eller störning som innebär att vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt eller som har sådan betydelse att det äventyrar möjligheten att uppnå den status eller potential som vattnet ska ha enligt en miljökvalitetsnorm.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att verksamheten inte kommer att komma i konflikt med försämrings- och äventyrandeförbuden i 5 kap. 4 § miljöbalken.

Sammanfattande tillåtlighetsbedömning

Miljöprövningsdelegationen bedömer sammanfattningsvis att det med rimliga skyddsåtgärder och försiktighetsmått går att förhindra att ansökt verksamhet kommer i konflikt med någon tillåtlighetsbestämmelse i miljöbalken. Något hinder mot att ge tillstånd till verksamheten föreligger därmed inte.

Villkor

Villkoren för detta tillstånd utgår från de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken som anger att en verksamhetsutövare ska utföra de skyddsåtgärder, iakttä de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Vidare ska en verksamhetsutövare, i samma syfte, använda bästa möjliga teknik.

Villkoren överensstämmer i huvudsak med de villkor som bolaget yrkat. Därutöver har miljöprövningsdelegationen föreskrivit villkor om energiplan, försiktighetsmått vid lagring och lossning av flytgödsel, förändringar i hantering av tvättvatten och stallgödsel samt villkor vid avslutande av verksamhet.

Bolaget har inte tillräcklig lagringskapacitet av gödsel. En förutsättning är därmed att gödsel transporteras bort. Enligt miljöprövningsdelegationen bör det säkerställas genom villkor att bolaget har tillgång till tillräcklig och dokumenterad godtagbar avsättning för gödseln. Därmed behöver det finnas skriftliga avtal för den gödsel som avyttras.

Igångsättningstid

Enligt 19 kap. 5 § 9 och 22 kap. 25 § miljöbalken ska det i ett beslut om tillstånd bestämmas en tid inom vilken verksamheten ska ha satts i gång.

Anledningen till att en s.k. igångsättningstid ska bestämmas är att ett tillstånd ska bygga på att bästa möjliga teknik tillämpas. I avsaknad av en sådan tidsmässig begränsning kan den teknik som tillståndet utgår från komma att vara föråldrad när verksamheten väl satts i gång. Mot denna bakgrund brukar igångsättningstiden i normalfallet bestämmas till fem år när det gäller den aktuella typen av verksamhet.

Bolaget har yrkat att igångsättningstiden ska vara 7 år och åberopat att det kan finnas fördröjande faktorer som kan påverka möjligheten att starta och att slaktsvinsproduktionen är mycket beroende av marknadsläget både i ledet före (smågrisproduktionen) och i ledet efter (efterfrågan på svenskt fläskkött). Enligt miljöprövningsdelegationen utgör det som bolaget anfört inte skäl till att avvika från vad som normalt brukar föreskrivas. Miljöprövningsdelegationen anser att en igångsättningstid på fem år är rimlig när det gäller den aktuella verksamheten.

Information

Detta tillstånd befriar inte bolaget från skyldigheten att iaktta vad som gäller enligt andra bestämmelser för den verksamhet som tillståndet avser.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen, se bilaga.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av miljöprövningsdelegationens ordförande Mikaela Öster och miljöskakkunnig Greger Drougge med miljöskyddshandläggare Mats Dahlén som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilagor

Hur man överklagar till Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen.
Kungörelsedelgivning
Karta över verksamhetsområdet

Kopia till

Naturvårdsverket, registrator@naturvardsverket.se
Havs- och Vattenmyndigheten, havochvatten@havochvatten.se
Länsstyrelsen i Södermanlands län, sodermanland@sodermanland.se
Bygg- och miljönämnden i Katrineholms kommun,
samhallsbyggnadsforvaltningen@katrineholm.se
Hanna Bannbers, hanna@hbmiljo.se

Ni kan överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen

Om ni inte är nöjda med miljöprövningsdelegationens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen.

Hur överklagar vi beslutet?

Miljöprövningsdelegationen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till miljöprövningsdelegationen, Länsstyrelsen Uppsala län antingen via e-post; uppsala@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Uppsala län, 751 86 Uppsala.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen senast **tre veckor** från ~~den dag~~ ~~beslutet som överklagas kungjordes~~. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det mark- och miljödomstolen som beslutar om tiden kan förlängas.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att miljöprövningsdelegationens beslut är felaktigt.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, uppsala@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 30 00. Ange diarienummer 4899-2022.

Överstruken text ska rätteligen vara delgivning av beslutet.
Rättelse enligt 36 § förvaltningslagen 2023-02-21
Mikaela Öster
Lars Andersson
Denna rättelse har godkänts digitalt och saknar därmed namnunderskrifter.

Kartbilaga Ekeby Gård

